

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**«Бекітемін»
Ректор, ҚР ҰҒА академигі,
Ғылыми кеңестің төрағасы
Ғазалиев А.М.**

«__» _____ 2015 ж

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

Сауа 2103 «Саясаттану» пәні

AG 1 Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B050800 «Есеп және аудит» мамандығы

Инженерлік-экономикалық және менеджмент институты

Әлеуметтік – гуманитарлық пәндер кафедрасы

2015

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

«Бекітемін»

**Ректор, ҚР ҰҒА академигі,
Ғылыми кеңестің төрағасы
Ғазалиев А.М.**

«__» _____ 2015 ж

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

Сауа 2103 «Саясаттану» пәні

AG 1 Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B051000 «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығы

Инженерлік-экономикалық және менеджмент институты

Әлеуметтік – гуманитарлық пәндер кафедрасы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

«Бекітемін»

**Ректор, ҚР ҰҒА академигі,
Ғылыми кеңестің төрағасы
Ғазалиев А.М.**

«__» _____ 2015 ж

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

Сауа 2103 «Саясаттану» пәні

AG 1 Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B050600 «Экономика» мамандығы

Инженерлік-экономикалық және менеджмент институты

Әлеуметтік – гуманитарлық пәндер кафедрасы

2015

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**«Бекітемін»
Ректор, ҚР ҰҒА академигі,
Ғылыми кеңестің төрағасы
Ғазалиев А.М.**

«__» _____ 2015 ж

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

Сауа 2103 «Саясаттану» пәні

AG 1 Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B050700 «Менеджмент» мамандығы

Инженерлік-экономикалық және менеджмент институты

Әлеуметтік – гуманитарлық пәндер кафедрасы

Алғы сөз

Оқыту бағдарламасын әзірледі:

философия ғылымының кандидаты, доцент Қазбеков Нұрлан Абдилович,
философия ғылымының кандидаты, доцент Балшикеев Серік Балтабаевич,
әлеуметтану ғылымдарының кандидаты, доцент Матвеенкова Людмила Геннадьевна,
PhD докторы, аға оқытушы Шорманбаева Динара Госмановна,
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Түсіпбеков Жарқын Амантаевич,
заң ғылымдарының магистры, аға оқытушы Сарсенбеков Нұрсұлтан Жумабекович,
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Жетпісбаев Айдар Отарбекович,
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Жуматова Гульзат Мухаметкаримовна
әлеуметтік ғылымдар магистры, аға оқытушы Хмельницкая Олеся Михайловна

Әлеуметтік - гуманитарлық пәндер кафедрасының отырысында талқыланған

Хаттама № ____ « ____ » _____ 2015 ж.

Каф. меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2015 ж.
С.Б.Балшикеев

Сәулет-құрылыс факультетінің оқу-әдістемелік Кеңесімен мақұлданған

Хаттама № ____ « ____ » _____ 2015 ж.

Төраға _____ « ____ » _____ 2015 ж.

_____ кафедрасымен келісілген

(кафедраның аты)
Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2015 ж.
(қолы)

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Се- мestr	Кредиттер саны Кред. ESTC	Сабақтардың түрі					СӨЖ сағат саны	Жал пы сағат саны	Бақы лау түрі
		Біріккен сағаттар саны			СОӨ Ж сағат саны	Бар лық сағат			
		Дәрістер	Семинар сабақта ры	Зертх/ сабақ тар					
3	2 / 3	15	15		30	60	30	90	Емти хан

Пәннің сипаттамасы

«Саясаттану» пәні жоғары оқу орындарында оқытылатын міндетті әлеуметтік-гуманитарлық пәндер қатарына және жалпы білім беретін пәндер циклына кіреді.

«Саясаттану» пәні студентке қазіргі қоғамдық және саяси құрылыстың мән-мағынасын терең түсінуге және адамның қоғамдағы орны мен рөлін анықтауға көмектеседі. Саяси ғылымның бастау негіздерімен қарулана отырып адамның өзінің құқықтары мен бостандықтарын біліп, әрі оны дұрыс қолдана білуге мүмкіндік туғызады. Сонымен қатар бұл пән адамдарға өзі өмір сүріп отырған қоғамның саяси үрдісіне араласып, демократиялық тәртіптерді қалыптастыруға, азаматтық, құқықтық қоғамды құруға, саяси институттардың адам мүддесі мен бостандығына қызмет етуіне ықпал етуіне мүмкіндік береді.

Пәннің мақсаты

Студенттердің бойында «саясаттанудың» пәні мен әдістері, саяси ойдың эволюциясы, саяси өмірдің заңдылықтары, саяси үрдістердің тенденциялары және оның жекелеген елдер мен жаһандық деңгейлердегі жүзеге асу ерекшеліктері туралы негізгі ғылыми білімдерді; саяси шынайылыққа бейімделуге көмек, белгілі бір саяси құбылыстар мен жағдайларға қатысты бағалаудың ғылыми тәсілдері, саяси ойлаудың және мінез құлықтың нормаларын; саяси тұжырымдары және әдістерін ескере отырып өздерінің кәсіби мәселелерінің шешімдерін табу қажетті шығармашылық білімдермен қаруландыру.

Пәннің міндеттері

- саяси ғылымдардың қоғамдық білімдер жүйесіндегі арнайы ғылым және оқу пәні ретіндегі орнын анықтау, оның зерттеу объектілерінің спецификасы, пәні мен әдістерін ашу;
- саяси ілімдердің қалыптасу тарихын, даму эволюциясындағы маңызды кезеңдерін зерттеу;
- саяси ғылымдардың негізгі категорияларын, оның мәселелері мен құндылықтары, принциптері туралы ғылыми таным қалыптастыру ;
- тұлғаның саяси танылуы, саясаттың гуманизациялануына ықпал ететін факторларды анықтау ;
- әлем мен Қазақстан Республикасының саяси үрдістерінің даму ерекшеліктерін талдай білу қабілеттерін қалыптастыру;

Берілген пәнді оқып игеру нәтижесінде студенттер мынаны білуі қажет:

- саясаттың мәнін, мүмкіндіктерін, шекараларын, келешегін және негізгі түрлерін анықтай білу ;
- саяси биліктің мәні мен оның қайнар көздерін, саяси жүйенің мақсаты мен қызметтерін жетік білу;

- саяси ғылым категориялары мазмұнын жетік меңгеріп, саяси мәдениет, саяси құндылықтар, саяси сана мен идеологияның қоғам дамуындағы ролін анықтай білу үдерістердің мәнін және олардағы саяси партиялар мен қоғамдық қозғалыстардың ролін;
- саясаттағы жеке тұлғаның ролі, саяси психология мен саяси әдеп мәселелері туралы жетік хабардар болу;
- Қазақстан Республикасындағы жаңа, өркениетті, гуманды саяси қатынастарды қалыптастыруға белсене қатыса білу.

Айрықша деректемелер:

Берілген пәнді оқу үшін келесі пәндерді (бөлімдерді (тақырыптарды) көрсетумен) меңгеру қажет:

Пән	Бөлімдердің (тақырыптардың) атауы
1.Қазақстан тарихы	Егеменді Қазақстанның қалыптасуы және дамуы.
2.Әлеуметтану	Қоғамның әлеуметтік жүйесі
3.Философия	Адам және қоғам

Тұрақты деректемелер:

«Саясаттану» пәнін оқу кезінде алынған білімдер студенттердің «Құқық негіздері» пәнін меңгеру барысында қолданылады.

Сабақтардың түрлері бойынша пәннің мазмұны және еңбек сыйымдылығы:

Тақырыптық жоспар

№	Бөлімнің атауы (тақырыптар)	Сабақтардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, с.			
		Дәрістер	Семинар сабақтары	СОӘЖ	СӨЖ
1	Саясаттану ғылым және оқу пәні ретінде. Саясат қоғамдық өмір құрылымында. Саясат субъектілері.	1	2	2	2
2	Өркениет тарихындағы саяси білімнің дамуының негізгі кезеңдері	2	2	4	4
3	Билік саяси феномен ретінде	1	1	2	2
4	Заманауи саяси жүйелер. Саяси режимдер.	1	1	2	2
5	Мемлекет және азаматтық қоғам	2	2	4	4
6	Саяси партиялар мен партиялық жүйелер, қоғамдық-саяси қозғалыстар және ұйымдар	2	2	4	4
7	Сайлаулар мен сайлау жүйелері	1	1	2	2
8	Саяси даму мен модернизация. 2050жылға дейінгі Қазақстанның даму стратегиясы.	1	1	4	4
9	Саяси мәдениет пен саяси идеология. Саясаттағы конфликттік және дағдарыстық жағдайлар	2	1	2	2
10	Әлемдік саясат және қазіргі замандық халықаралық қатынастар. Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Егеменді Қазақстан. ҚР сыртқы саясатының негізгі басымдықтары	2	2	4	4
11	Барлығы: 90 с.	15	15	30	30

Практикалық (семинар) сабақтарының тізімі

1. Кіріспе. Саясаттану ғылым және оқу пәні ретінде. Саясат қоғамдық өмір құрылымында. Саясат субъектілері.
2. Өркениет тарихындағы саяси білімнің дамуының негізгі кезеңдері.
3. Саяси билік және оның жүзеге асырудың механизмдері.
4. Заманауи саяси жүйелер. Саяси режимдер.
5. Мемлекет және азаматтық қоғам.
6. Саяси партиялар мен партиялық жүйелер, қоғамдық-саяси қозғалыстар және ұйымдар.
7. Сайлаулар мен сайлау жүйелері.
8. Саяси даму мен модернизация. 2050 жылға дейінгі Қазақстанның даму стратегиясы.
9. Саяси мәдениет пен саяси идеология. Саясаттағы конфликттік және дағдарыстық жағдайлар
10. Әлемдік саясат және қазіргі замандық халықаралық қатынастар. Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Егеменді Қазақстан. ҚР сыртқы саясатының негізгі басымдылықтары

СӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыптары

1. Дәптерге саясаттанудың негізгі әдістері мен мазмұнын жазу.
2. «Саяси ойлар тарихы» тақырыбы бойынша әдебиеттерді оқып білу. Берілген тақырыптардың біріне реферат дайындау.
3. XX ғасырдағы саяси ойлардың дамуының негізгі бағыттарымен танысу.
4. Арабтық Шығыстың саяси ойларының негізгі тұжырымдамаларын оқып білу.
5. «Билік саяси құбылыс ретінде» тақырыбы бойынша әдебиеттермен жұмыс.
6. Құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғам ұғымының арақатынасын оқып білу. Берілген тақырыптардың біріне реферат дайындау.
7. ҚР Конституциясы мәтінімен жұмыс. (бөлімдер – Президент, Парламент, Үкімет, Конституциялық Кеңес).
8. ҚР саяси партиялар туралы Заңына шолу жасау.
9. «Саяси даму және саяси модернизация» тақырыбына реферат дайындау.
10. ҚР Конституциясындағы құқық және бостандық жүйесі. Дәптерге ҚР Конституциясынан адам құқықтары мен ҚР азаматтарының құқықтарын жазу.
11. Дәптерге саяси процестердің негізгі түрлері мен олардың сипаттамасын жазу.
12. Саяси көшбасшылықтың негізгі типтерімен танысу.
13. Саяси элитаның мәні, атқаратын ролі мен рекруттеудің маңызын талдау.
14. Саяси болжаудың ерекшеліктері және дағдарыс пен саяси шиеленістерді басқарудың негізгі тәсілдерімен танысу.
15. «Халықаралық қатынастар» тақырыбында әдебиеттерді оқып білу.
16. «Жаңа әлемдегі тәуелсіз Қазақстанның орны мен ролі» тақырыбына реферат жазу.

Студенттердің білімін бағалау өлшемдері

Пән бойынша емтихан бағасы аралық бақылау (60% дейін) және қорытынды аттестаттау (емтихан) (40% дейін) бойынша үлгерімнің ең жоғары көрсеткіштерінің сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100% дейін мәнді құрайды.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны.	Ұсынылатын әдебиеттер	Орындалу ұзақтығы	Бақылау формасы	Тапсыру	Балдар
--------------	----------------------------------	-----------------------	-------------------	-----------------	---------	--------

					мерзімі	
1	2	3	4	5	6	7
Дәрістер, конспектілер	Жоспарға сәйкес оқып меңгеру.	Жоспар бойынша ұсынылатын негізгі және қосымша әдебиеттер.	15 апта	Ағымдағы	2,4,6,8, 10,12,14 апта	5
Семинар сабақтарында жұмыс жасау	Курсты жоспарға сәйкес оқып меңгеру.	Дәрістер, конспектілер, сабақ жоспары бойынша ұсынылатын негізгі және қосымша әдебиеттер.	15 апта	Ағымдағы	Апта сайын	20
СОӨЖ	Бағдарламада белгіленген курстың бөлімдерін оқып меңгеру, оқытушы консультациясы	Дәрістер, конспектілер, тақырып бойынша ұсынылатын негізгі және қосымша әдебиеттер.	30 контактілі сағат	Ағымдағы	Апта сайын	10
Бақылау жұмысы.	Алған білімдерін бекіту.	Конспектілер, Негізгі әдебиеттер	1 контактілі сағат	Аралық	7, 14 апта	25
Емтихан	Пән бойынша материалдың меңгерілуін тексеру.	Негізгі және қосымша әдебиеттердің барлық тізімі.	Студентке 0,33 контактілі сағат	Қорытынды	Сессия кезеңінде	40
Барлығы:						100

Саясаты және рәсімдері

«Саясаттану» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді сақтауды өтінеміз:

- 1.Сабаққа кешікпей келуді.
2. Себепсіз сабақ босатпауды, ауырған жағдайда анықтаманы, ал басқа жағдайларға түсініктеме хат түрінде жауап беруді сұраймын.
- 3.Студенттің міндетіне барлық сабақтарға қатысу кіреді.
- 4.Оқу үрдісіндегі күнтізбелік жоспарына сәйкес бақылаудың барлық түрлерін тапсыру және уақытында орындау.
5. Оқытушы мен топтағы студенттерге шыдамды, тілектес, ынтымақты қарым-қатынаста

болу.

Пәннің оқу-әдістемелік оқу құралдарымен қамтамасыз етілгендігі **Негізгі әдебиеттер тізімі**

1. Антология мировой политической мысли. В 5-ти томах.-М., 1997.
2. Антология социально-политической мысли Казахстана (древнейших времен до наших дней): в 2 т. Алматы: Ин-т развития Казахстана, 2002.
3. Әлемдік саясаттану антологиясы: 10 томдық. –Алматы: ЖШС «Қазақстан» баспа үйі, 2007.
4. Қазақстан Республикасының Конституциясы. 30.08.1995. – Алматы, 2008.
5. Н.Ә.Назарбаев. «Қазақстан-2050» Стратегиясы. Қазақстан халқына жолдауы. Қаңтар,2014
6. Казахстан в глобальном мире: вызовы и сохранение идентичности. Алматы, 2011.
7. Президент Н.Ә. Назарбаев және қазіргі кездегі Қазақстан. I том. Н.Ә. Назарбаев және Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы: үш томдық құжаттар мен материалдар жинағы. – Алматы., 2010. 256 б.
8. Президент Н.Ә. Назарбаев және қазіргі кездегі Қазақстан. II том. Н.Ә. Назарбаев және саяси реформалардың қазақстандық стратегиясы: үш томдық құжаттар мен материалдар жинағы. – Алматы., 2010. 280 б.
9. Президент Н.Ә. Назарбаев және қазіргі кездегі Қазақстан. III том. Н.Ә. Назарбаев және Қазақстанның сыртқы саясаты: үш томдық құжаттар мен материалдар жинағы. – Алматы., 2010. 340 б.
10. Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалығы және Еуразия кеңістігінде басқа халықаралық ұйымдар мен өзара ықпалдастықты нығайтуы: халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. Алматы, 2010. – 108
11. Соловьев А.И. Политология: Политическая теория, политические технологии: Учебник для студентов вузов. – М.: Аспект Пресс, 2010.
12. Жамбылов Д.А. Саясаттану: оқулық. -4 басылым. Алматы: Жеті жарғы, 2008
13. Әлемдік саяси ой антологиясы. – Алматы: 2007
14. Heywood A. Politics. –N.-Y.: Palgrave Macmillan, 2007.
15. Рахметов Қ.Ж., Болатова А.И., Исмағанбетова З.Н. Саясаттану: Оқу құралы. Алматы: Өлке, 2005.
16. Байделдинов Л.Ә. Теоретикалық саясаттану. – Алматы, 2005.
17. Балғымбаев А.С. Саясаттану. Оқу құралы. – Алматы, 2003. – 302б
18. Политология. Учебное пособие / Под ред. Байдельдинова Л.А., Бурханова К.Н., Соловьева А.В. – Алматы, 2001
19. Политология. Учебник для студентов высших учебных заведений. Под общ.ред. А.Нысанбаева. - Алматы, 1998

Қосымша әдебиеттер тізімі

1. Казахстанская политологическая энциклопедия/ Под ред.Т.Т.Мустафина. Алматы, 1998.
2. Назарбаев Н.Ә. Бейбітшілік кіндігі. – Алматы: «Елорда», 2001. -304 б.
3. Назарбаев Н.Ә. Ғасырлар тоғысында. Алматы, Атамұра, 2003.
4. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару жолында. ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы 18.02.2005. – Алматы, 2005.
5. Назарбаев Н. Ә. Тарих толқынында. – Алматы: Атамұра, 1999.
6. Назарбаев Н.Ә. Сындралы он жыл. Алматы, Атамұра, 2003.

7. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан -2030. ҚР Президентінің Қазақстан халқына жолдауы. Алматы, 1997.
8. Сәрсенбеков Н.Ж., Жуматова Г.М, Саясаттану (кесте түрінде). Оқу құралы. ҚарМТУ, 2011. 80 б.
9. Марченко М.Н., Мачин И.Ф. История политических и правовых учений.-М.2011.
10. Современные демократические преобразования в Республике Казахстан/ Под ред. Б.К.Султанова.-Алматы, 2008.
- 11.Абгарян Р.Э., Синчук Ю.В., Чашихин Б.Д. Политология и политическая теория. Учебно-методический комплекс.- М.,2010
12. Бөкейхан Ә. Таңдамалы. – А.: Қазақ энциклопедиясы, 1995. -478 б.
13. Дулатұлы М. Бес томдық шығармалар жинағы. – Алматы, 2003.
14. Джон Локк. Басқару туралы екі трактат /Ауд. М. Иманбаев, -Алматы, 2004.
15. Жандәулетов Т. Қазақ ұлттық идеологиясы мәселелері. – Алматы, 2004, -164 б.
- 16.Дәрімбет Б. Демократия мен автократия: Саяси өмір шежіресі. – Алматы: Өркениет, 2004. – 532 б.
17. Қазбеков Н.А. Саяси билік. Оқу құралы, Қарағанды: Болашақ Баспа, 2012.
- 18.Қазбеков Н.А. Саяси мәдениет және саяси идеология. Оқу құралы, Болашақ Баспа, 2011. 120
19. Қазбеков Н.А. Саяси жүйелер мен режимдер. Оқу құралы, Қарағанды: Болашақ Баспа, 2010.
20. Қазбеков Н.А. Геосаясаттың теориялық негіздері. Оқу құралы, Қарағанды: Болашақ Баспа, 2007.
21. Қазбеков Н.А. Саяси процестер. Оқу құралы, Қарағанды: Болашақ Баспа, 2004.
22. Қазбеков Н.А. Ерте дүниелік және ортағасырлық араб-мұсылмандық Шығыстың саяси ойы. Оқу құралы, Қарағанды: Болашақ-Баспа, 2004.
23. Қазбеков Н.А. Саяси технологиялар. Оқу-әдістемелік кешен. Болашақ Баспа, 2012.54 б.
24. Оксфорд қысқаша сөздігі. Саясаттану – Алматы: Қазақстан, 2001, - 424 б.
25. Поппер К. Ашық қоғам және оның жаулары. / Ауд. Т. Жандәулетов – Алматы, 2004.
26. Аристотель. Политика. Соч. в 4-х т. М., 1983.
27. Гоббс Т. Сочинения. М., 1998, т.1-2.
28. Макиавелли Н. Государь.- М., 1990.
29. Платон. Сочинения. М., 1994. Т.3.
30. Уәлиханов Ш. Таңдамалы. 2 бас. –Алматы: Жазушы, 1985.
31. Хан И.Г. Саясаттану. Оқу құралы. –Алматы, 2004. -174 б.
32. Шарль Луи Монтескье. Заңдар рухы туралы / Ауд. А. Құлсариева. – Алматы: Үш қиян, 2004. -784 б.
33. Шоқай М. Таңдамалы: 2 томдық. – Алматы, Т.1. -1998., Т.2. – 1999.
34. Руссо Ж.Ж. Қоғамдық келісім-шарт туралы немесе саяси құқық принциптері / Ауд. Б.Ж.Смағанбет – Алматы: Үш қиян, 2004. – 158 б.
35. Всеобщая декларация прав человека. Алматы, 1998.
36. Маймақов Ғ.Қ. Қазақстан Республикасының саяси-құқықтық тарихы. Алматы, 2000.
37. Саясаттану: Дәрістер жинағы. Рахымбаева А.С. Астана: Фолиант. 2009.
38. Василенко И.А. Политическая глобалистика: уч. пособие. Москва. 2003.
39. Тихонравов Ю.В. Геополитика: учеб. пособие для вузов. М.: Инфра, 2000.
40. Ахметова М. Орысша-қазақша саяси сөздік: 5000-дай сөз және сөз тіркестері: сөздік/ М. Ахметова, А. Самратов. - Алматы: Сөздік-Словарь, 2006. - 190